beroepsonderwijs bedrijfsleven

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het kwalificatiedossier mbo:

Leidinggeven op basis van vakmanschap

Kwalificaties

» Leidinggevende van een team/afdeling/project
» Leidinggevende van technici

Versie

Gewijzigd 2025

Geldig vanaf

01-08-2025

Penvoerder: Sectorkamer handel
Gevalideerd door: Sectorkamer Handel, met advies van sectorkamer Techniek en Gebouwde Omgeving
Op: 18-09-2024

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

Verantwoordingsinformatie 4

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp) 4
2. Examenprofielen 4
3. Arbeidsmarktinformatie 4
4. Trends en ontwikkelingen 4
5. Beroepsvereisten 5
6. Bijzondere vereisten 5
7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen 5
8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs 6
9. Onderhoudsagenda 6
10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie 6
11. Betrokkenen 7
12. Verblijfsduur 4 jarig 7
13. Aanvullende informatie 7
14. Certificaten 7

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Leidinggeven op basis van vakmanschap is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- Beroepscompetentieprofiel Retailsector - zie(2) voor Afdelingsmanager/(klein)filiaalmanager in de rol van Operationeel Leidinggevende
- Arbeidsmarktinformatie nonfood Retail 2023
- Eindrapport evaluatie Technisch Leidinggevende in opdracht van WIJ Techniek

2. Examenprofielen

N.v.t.

3. Arbeidsmarktinformatie

Cijfers zijn afkomstig uit kwalificatiescanner SBB.

In 2023/2024 staan er 1253 studenten ingeschreven op de kwalificatie Leidinggevende Team/Afdeling/Project (BOL en BBL leerweg) en 395 op de kwalificatie Technisch Leidinggevende (BBL leerweg), beiden op Niveau 4

Er zijn meer dan voldoende leerplaatsen beschikbaar (resp. 9.721 en 3.064) en ook de perspectieven op de arbeidsmarkt zijn gunstig voor recent gediplomeerden, met name voor BBL-ers.

Van de afgestudeerden Leidinggevende Team/afdeling/project stroomt ongeveer 25% door naar het hbo en 68% naar de arbeidsmarkt.
Bij de technisch leidinggevende liggen de cijfers beduidend anders; slechts 4% stroomt door naar hbo, 82% betreedt de arbeidsmarkt.

Ongeveer 80% van de gediplomeerden die de arbeidsmarkt betreedt, werkt anderhalf jaar na diplomering meer dan 12 uur per week.
SBB publiceert regelmatig actuele gegevens over kans op werk en kans op stage/leerbaan van alle kwalificaties.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De beroepsbeoefenaar in leidinggevende functies dient kennis te nemen van beroepsrelevante wet- en regelgeving en deze toe te passen in diens beroepsuitoefening.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Onderstaande informatie is afkomstig uit Trend- en beroepeninformatie van SBB - betreft functie van Leidinggevende in diverse contexten.
-Vanuit de sector Retail t.a.v. leidinggeven via https://trendrapport.s-bb.nl/handel/retail/
-Aanvullingen vanuit de sectoren Techniek via https://trendrapport.s-bb.nl/tgo/technische-installaties-en-systemen/ en https://trendrapport.s-bb.nl/tgo/destep-technische-installaties-en-systemen/
-Aanvullingen vanuit Mobiliteit via https://trendrapport.s-bb.nl/mtlm/mobiliteit/

Smartification
Binnen de Retail wordt meer en meer gebruik gemaakt van data die via verschillende kanalen binnenkomt en wordt gecombineerd tot voor de manager bruikbare data (smart data). De manager zal zich, als gevolg van deze smart data, moeten heroriënteren op verdienmodellen, en de marketing- en verkoopstrategieën. Smart data zorgt er tevens voor dat de marktvraag beter voorspeld kan worden. Ook kan het ingezet worden om inzicht te krijgen in bedrijfsprocessen en verkoopcijfers. Met behulp van intelligente gegevensanalyse en zelflerende algoritmes is smart hr-software in staat om verbanden te leggen tussen gegevens, ze te vergelijken en er conclusies uit te trekken voor bijvoorbeeld de werving van personeel. (Bron: Trendrapportage SBB, geraadpleegd juli 2024)

De integrale benadering van gebouwen vraagt om een nieuw technisch onderwijsprofiel voor gebouw installatietechniek. Een totaalkijker, iemand die een breedtekennis heeft van de meeste voorkomende technieken, met daarbij aanvullend specialisten. Door de snelle ontwikkelingen in integrale gebouwbenadering is het stimuleren van een leven lang ontwikkelen noodzakelijk. Voor studenten is het belangrijk om kennis van de laatste ontwikkelingen in de energietransitie bij te houden. De menselijke en humane kant van werk krijgt een voornamere rol als tegenantwoord op de snelle digitalisering en technologisering van het vak.
Van een leidinggevende vraagt dit om kennis van de nieuwste digitale technieken maar ook om een goed inlevingsvermogen en het goed kunnen samenwerken. Het belang van soft skills en 21st Century skills neemt toe. Het gaat dan om vaardigheden zoals: kritisch denken, creatief denken, probleem oplossen, digitaal denken, informatie vergaren, ICT-basis vaardigheden, media wijsheid, communiceren, samenwerken, sociaal & culturele vaardigheden en zelfreflectie (Stichting Leerplanontwikkeling, 2020).

Vergaande digitalisering en koppelingen tussen systemen maken dat monteurs sterk ontwikkelde digitale vaardigheden nodig hebben om diagnoses te stellen gecombineerd met specifieke autotechnische deskundigheid voor het verhelpen van storingen en

problemen.
In contact staan met de klant is steeds belangrijker, daar draagt het leveren van digitale service aan bij. Niet alleen voor een goede klantrelatie, maar ook voor het verhogen van de transparantie van de garage.
Digitalisering vergroot de efficiëntie. Digitalisering biedt voor de automotivebranche kansen voor geautomatiseerde productieprocessen, het personeelsbestand en de onderhoudsdiensten.
De manier van werken verandert op bijvoorbeeld het gebied van klantcontacten en verkoop. De taken die men uitvoert en de kennis en vaardigheden die nodig zijn, veranderen daardoor. Op het gebied van sales/verkoop moet men anders (inhoudelijk) communiceren met de klant. Naarmate de complexiteit toeneemt, is het voor meer bedrijven mogelijk aantrekkelijk om zich te specialiseren in diagnostisch werk, analyses en het oplossen van complexe problemen (Academie Engineering en Automotive, 2020).

Duurzame wereld
De circulaire economie binnen Retail zorgt voor de komst van nieuwe businessmodellen, bewustwording over de gehele supply chain verantwoord ondernemen, maar ook nieuw beleidsontwikkeling ter ondersteuning van een duurzame manier van werken. Zo is het belangrijk je werknemers mee te nemen in de visie en de duurzame en circulaire doelstellingen van de onderneming en afdeling.

Waar de installatiebedrijven in het verleden veelal volgers waren, zijn ze nu medebepalend in de realisatie van de energietransitie samen met de bouw- en de metaalsector. In de branche van installatiebedrijven wordt veel werk gemaakt van de energietransitie. Ook duurzame inzetbaarheid van personeel hoort bij deze trend. Dat wil zeggen een goede werkplek, ontwikkelingsmogelijkheden en voldoende vrije tijd aanbieden voor de werknemers. Dit wordt ingevuld met vitaliteitsprogramma's die fit, veilig en gezond werk promoten. Van werknemers wordt meer eigenaarschap, betrokkenheid en meedenken verwacht en de noodzakelijke tools hiervoor worden aangeboden.

Uit DESTEP hout https://trendrapport.s-bb.nl/tgo/destep-hout-en-meubel/
Er zal meer aandacht komen voor vitaliteitsprogramma's en digitale manieren van personeelsmonitoring om te zorgen voor een kwalitatieve inzet van personeel.

Marktontschotting
Branches vloeien in elkaar over en zijn op ieder moment eenvoudig aanpasbaar aan het publiek en de gewenste klantreis van de bezoeker. Brancheverwaging verhoogt samenwerking tussen sectoren, organisaties en medewerkers. De zogenoemde flexibele schil van bedrijven neemt in omvang toe. Dit zorgt voor meer individualistische vakkennis, waardoor samenwerken met andere specialisten belangrijker is. Skills die nadruk leggen op co-creatie, flexibiliteit, multidisciplinair samenwerken en ondernemerschap, zorgen ervoor dat studenten moeiteloos kunnen meegaan in de ontwikkelingen die ervoor zorgen dat grenzen tussen sectoren vervagen.

Naast het behoud van basisvaardigheden als elektrotechniek, werktuigbouw en fysische natuurkunde wordt het interdisciplinair, conceptueel en integraal kunnen denken en werken belangrijker.

Circulair werken
Om een circulaire economie te kunnen realiseren, is het belangrijk over de eigen grenzen, kaders en sectoren heen te kijken. Innovaties ontstaan uit andere denkpatronen en kruisbestuivingen tussen sectoren. Samenwerken is essentieel om impact te maken binnen de circulaire economie.
Het gaat bijvoorbeeld niet alleen over circulaire economie op het gebied van auto's, maar ook andere vormen van circulaire economie binnen het bedrijf. Bijvoorbeeld afval van de werkplaats, verpakkingen etc. Er is ook ketensamenwerking om recycling samen groots te kunnen aanpakken.

De zogenaamde flexibele schil van bedrijven, bestaande uit werknemers met tijdelijke contracten en externen, neemt in omvang toe. De waarden van je eigen pad kiezen wordt belangrijker. Maar daarbij neemt het belang om samen te werken met andere specialisten om het samen te doen toe. De kwaliteit van werk wordt er groter door. Het is vaker gelegenheidssamenwerking op diverse projecten, minder vast en gestructureerd.

5. Beroepsvereisten

N.v.t.

6. Bijzondere vereisten

Leidinggevende van een team/afdeling/project
Nee

Leidinggevende van technici
Ja
op veel werklocaties is VCA verplicht, vanwege de veiligheid die gewaarborgd moet worden op de werkplek. Daartoe is een diploma Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden VCA (VOL-VCA) vereist voor de Leidinggevende van technici. Bron: VCA, Stichting Samenwerken voor Veiligheid, www.vca.nl.

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

n.v.t.

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Na het afronden van de opleiding Leidinggevende op mbo-niveau 4 is er mogelijkheid om door te stromen naar diverse hbo-opleidingen. Afhankelijk van het profiel kan dat een hbo-richting zijn op het gebied van Ondernemerschap, Finance & Control, Hogere Management opleiding voor de mobiliteitsbranche, Human Resource Management of Technische Bedrijfskunde.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Onderhoud en beheer van het dossier	Monitoren en onderhouden kwalificatiedossier	SBB, in samenwerking met de sectorkamer Handel en de sectorkamers van TGO en MTLM, mogelijk uitgebreid met andere sectorkamers, betreffende marktsegmenten, de branche en het onderwijs	Uiterlijk in 2029-2030
BCP's/beroepeninformatie	Nieuwe en geactualiseerde bcp's en beroepeninformatie aanleveren	De branche	Doorlopend, maar uiterlijk in 2028-2029.
Keuzedelen en certificaten op basis van keuzedelen	Koppeling en onderhoud keuzedelen en certificaten.	SBB, in samenwerking met de sectorkamer Handel en de sectorkamers van TGO en MTLM, betreffende marktsegmenten, de branche en het onderwijs	Doorlopend.
Beroepsgerichte certificaten	Ontwikkelen beroepsgerichte certificaten.	SBB, in samenwerking met de sectorkamer Handel en de sectorkamers van TGO en MTLM, betreffende marktsegmenten, de branche en het onderwijs.	Doorlopend
Beroepsgerichte certificaten	Onderhoud beroepsgerichte certificaten C0046 Projectmanagement in de maritieme techniek C0048 Taakgericht leidinggeven aan technici	SBB, in samenwerking met de sectorkamer Handel en de sectorkamers van MTLM en TGO; de marktsegmenten, de branche en het onderwijs	Bij onderhoud aan het kwalificatiedossier: ▪ te starten in 2024-2025 met de huidige gekoppelde beroepsgerichte certificaten, ▪ voor nieuwe beroepsgerichte certificaten uiterlijk 2029-2030.

Sectorkamer Handel is penvoerder van het dossier. Voor de kwalificatie 'leidinggevende van technici' is een positief advies gegeven door sectorkamer Techniek en Gebouwde Omgeving (TGO).

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving

Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Basisdeel
- In de basiskerntaak is een werkproces toegevoegd gericht op het verkennen van de wijze waarop die invulling geeft aan leiderschap. De beginnend beroepsbeoefenaar verkrijgt daarmee een bredere kijk op leidinggeven en is daardoor in staat te reflecteren op diens eigen gedrag als leidinggevende en hierin aanpassingen te doen.
- Er is meer aandacht voor het mensgerichte deel bij aansturen van medewerkers; coachend leidinggeven, situationeel leiderschap, inzetten van soft skills en gespreksvaardigheden
- Het werkproces gericht op het administreren en archiveren van gegevens is uit het dossier verdwenen; dit is meegenomen als handeling bij de werkprocessen waar het zich voordoet.

P1
De onderwerpen vitaliteit en duurzame inzetbaarheid zijn verweven in P1K1W2.

P2
Aan de kwalificatie Leidinggeven aan technici zijn twee werkprocessen toegevoegd. Eén daarvan is specifiek gericht op het bewaken van de veiligheid en één is specifiek gericht op het samenwerken met in- en externen. Veiligheid stond eerder bij verschillende werkprocessen genoemd. Om meer nadruk te leggen op het belang van het bewaken van de veiligheid in een technische omgeving is ervoor gekozen dit als een apart werkproces te beschrijven.

11. Betrokkenen

Het dossier is tot stand gekomen in samenwerking met een aantal partijen uit het bedrijfsleven:
Techniek NL
Wij Techniek
NVKL (koeltechniek)
Jumbo supermarkten
Scania

Vanuit het onderwijsveld waren betrokken:
KW1C college
ROC van Twente
Deltion
Summa automotive
ROC midden Nederland
HMC
Mbo raad is bij bijeenkomsten aangesloten als toehoorder en meelezer.

In het proces waren meerdere sectorkamers betrokken, met elk een eigen rol en betrokkenheid:
- Sectorkamer Handel als penvoerder voor de validering van het gehele dossier
- Sectorkamer Techniek en Gebouwde Omgeving (TGO) voor advisering t.a.v. de kwalificatie Leidinggeven aan technici
- Sectorkamer Mobiliteit Transport Logistiek en Maritiem in het leveren van inhoudsdeskundigheid in de ontwikkelgroep

12. Verblijfsduur 4 jarig

n.v.t.

13. Aanvullende informatie

N.v.t.

14. Certificaten

N.v.t.